

Protocol Algemeen - *Canis lupus lupus*

Volgnummer NDFD (in te vullen door NDFD):

Persoons-/Contactgegevens

Verricht door/ Waarnemer(s)*:

* 1^e naam is contact persoon

Adres:

Telefoon:

Email:

Algemene gegevens (Datum, Plaats, SCALP score, Methode, Weer)

Waarnemingsdatum:

Tijd:

Coördinaat: X Y

Omschrijving plaats

- keutel/spoor: *krusing/berm/bandenspoor/midden op weg/ verhoogde plaats/ nabij wilde prooi/ nabij gehouden prooi/ open veld/ akker/ anders:*
- vindplaats: *straat/ bos /open terrein/ weiland/ tuin/ heide/ wissel/ onverhard/ anders:*

SCALP score:

Weersomstandigheden: Droog/ neerslag/ zonnig/ bewolkt

Soort neerslag: Motregen, Regen, Stortregen, Hagel, Sneeuw, IJzel

Afgelegde route:

Methode (1a): *auto / fiets / lopen / anders:*

Methode (1b): *hoogzit / aanzit / speuren / met hond / uitgelokt / anders:*

Methode (2): *blote oog / verrekijker / telescoop / camera / anders:*

Opmerkingen:

.....
.....
.....

Protocol specifieke gegevens (Bijlage 1)

Zie hieronder voor de 'protocol-specifieke' data die schriftelijk vastgelegd dienen te worden.

Overige meegeleverde informatie (Bijlage 2)

* Wanneer achter een onderstaand informatie deel "ja" wordt ingevuld dient hiervoor aanvullende informatie meegeleverd te worden. Raadpleeg hiervoor de bijlage 2 "Overige meegeleverde informatie"!

Beeldopnamen (foto/film): Ja/ Nee

Zo ja, foto/film: Foto/ Film/ Beide

Geluidsoptname: Ja/ Nee

Cameraval: Ja/ Nee

Overige protocollen van toepassing: Ja/ Nee

Zo ja, welke: (1) *zichtwaarnemingen/cameraval* / (2) *huilen* / (3) *wolfsprooi - landbouwhuisdieren* / (4) *wolfsprooi - wilde dieren* / (5) *wolfsspoor* / (6) *keutelvondst* / (7) *actief speuren* / (8) *gewonde/gevangen wolf* / (9) *dode wolf* / (10) *anders:*
(ander protocol invullen)

(Veld)Sectie verricht:	Ja/ Nee	
Zo ja, Sectienummer:		DWHC / WEnR / BIJ12 / WiN?
Oornummer/Transponder:	Ja/ Nee	
Zo ja, nummer:		
Monsters afgenomen:	Ja/ Nee	<i>Let op! Zie ook volgende pagina.</i>
Zo ja, welke:	DNA/ Anders:	
Monsters gestuurd naar:	WEnR, DWHC, CVI, RIVM, Naturalis	
Zender aangebracht:	Ja/ Nee	
Zo ja, zendernummer (en type):		

Let op! Naast het "protocol algemeen" zijn er vaak ook andere protocollen van toepassing die ingevuld dienen te worden. Kijk daarom of een/ meerdere van onderstaande protocollen ook van toepassing is (zo ja, vul deze in) en geef dit *óók* aan in "protocol algemeen".

Protocol specifiek:

1. Zichtwaarnemingen / cameraval
2. huilen
3. Wolfsprooi – landbouwhuisdieren
4. Wolfsprooi - wilde dieren
5. Wolfsspoor
6. Keutelvondst
7. Actief speuren
8. Gewonde/gevangen wolf
9. Dode wolf

Overige meegeleverde informatie protocollen:

1. Beeld/geluidopnamen
2. Zender
3. Monster(s)
4. Sectie

Bijlage 1

Protocol specifieke gegevens

LET OP: PROTOCOL SPECIFIEKE GEGEVENS ZIJN EEN AANVULLING OP HET ALGEMENE PROTOCOL. VUL DAAROM ALTIJD BEIDE IN!

Index specifieke protocollen:

- (1) zichtwaarnemingen / cameraval
- (2) huilen
- (3) wolfsprooi – landbouwhuisdieren
- (4) wolfsprooi - wilde dieren
- (5) wolfsspoor
- (6) keutelvondst
- (7) actief speuren
- (8) gewonde/gevangen wolf
- (9) dode wolf

1. Protocol specifiek - zichtwaarnemingen/ cameravallen

Let op! Het protocol zichtwaarnemingen/ cameravallen bestaat uit verschillende deelprotocollen, namelijk:

- Protocol Algemeen – *Canis lupus lupus*
- Protocol specifiek – zichtwaarnemingen/ cameravallen (zie hieronder).

Vul dus beide in!

NDFP Volgnummer:

Verricht door/Waarnemer:

Waarnemingsdatum:

Tijd waarneming:

Duur waarneming:

Coördinaten:

Afstand wolf tot waarnemer (meters):

(Minimum) Aantal dieren:

Looprichting en aantal meters in zicht:

Loopgang: *Stap/ gesnoerde draf (sukkel draf)/ draf/ galop*

Grootte:

Kleur:

Staarthouding: *over de rug/ recht hangend/ sabelvormig hangend/ horizontaal/
tussen de poten geklemd/ onbekend*

Staartlengte: boven/ tot/ onder kniegewricht:

Lichte tekening: *Ja/ nee/ onbekend*

Beschrijving aftekening:

Gedrag:

Zichtomstandigheden: *mist/regen/helder/dag/nacht/
schemering/kunstlicht/infrarood/flits*

Bijzondere kenmerken:

Indien waarneming via cameraval:

Cameratype:

Winter/zomertijd:

Aantal beelden:

2. Protocol specifiek - geluidswaarneming (huilen/vocalisaties/overige geluiden wolf)

Let op! Het protocol geluidswaarneming bestaat uit verschillende deelprotocollen, namelijk:

- Protocol Algemeen – *Canis lupus lupus*
- Protocol specifiek – geluidswaarneming (zie hieronder)

Vul dus beide in!

NDFD Volgnummer:

Verricht door/Waarnemer:

Waarnemingsdatum:

Tijd:

Duur waarneming:

Coördinaten:

(Minimum) Aantal dieren dat geluid maakt*:

* Verschillende locaties? (Zo ja

Type geluid(en) (huilen/ anders):

Geschatte afstand(en) (waarnemer tot geluid(en)):

Richting(en) van waarnemer tot geluid(en) (windrichting/ kompasgraden):

Protocol specifiek - wolfssprooi

(3) wolfssprooi – landbouwhuisdieren

(4) wolfssprooi - wilde dieren

Let op! Het protocol wolfssprooi bestaat uit verschillende deelprotocollen, namelijk:

- Protocol Algemeen – *Canis lupus lupus*
- Protocol specifiek – wolfssprooi (zie hieronder)
- Transpondernummer
- Protocol monster (zie bijlage 2) voor:
 - o *DNA monster bijtmond*
 - o *DNA monster omgevingssporen*

Vul deze 5 protocollen dus allemaal in!

NDFV Volgnummer:

Verricht door/Waarnemer:

Waarnemingsdatum:

Tijd:

Coördinaten:

BRS/UBN nummer (bij landbouwhuisdieren):

Vertegenwoordiger Faunafonds (bij gehouden dieren):

Omgevingssporen: *keutels / haar / prenten / anders:.....*

Soort ([prooi](#)):

Geslacht:

Dode of nog levende prooi:

Vermoedelijke datum en tijd (ochtend/avond/ schemering) predatie:

Bestemming nog levende prooi*:

Foto's omgeving, geheel dier, kop, poten, externe wonden:

Veldsectie: _____ ja /_nee

Dier getransporteerd door:

Leeftijd geschat:

Bijzondere kenmerken:

Sleepspoor naar dekking:

Sectie wolfssprooi

Bijtonden (afstand tussen hoektanden):

Krabsporen:

Versleping lichaamsdelen:

Vraatbeeld (buikholte geopend, ingewanden, botten, bloedingen etc.):

Uitslag:

Predator zeker/onzeker ([en leg uit waarom](#)):

*Huisdier/vee:

verwijderen

*~~w~~Wilde fauna:

terug in natuur (cameraval)

5. Protocol specifiek - wolfsspoor

Let op! Het protocol wolfsspoor bestaat uit verschillende deelprotocollen, namelijk:

- Protocol Algemeen – *Canis lupus lupus*
- Protocol specifiek – wolfsspoor (zie hieronder).

Vul dus beide in!

NDFF Volnummer:

Verricht door/Waarnemer:

Waarnemingsdatum:

Tijd:

Coördinaat begin: X Y

Coördinaat eind: X Y

Terrein: *straat / bos / open terrein / weiland / tuin / heide / wissel / onverhard / anders:*

Substraat: *zand / klei / veen / sneeuw / droog / vochtig / nat*

Foto's met referentie (meetlint (cm)): *Overzicht, Spoor, Spoorgroep, Details pootafdrukken*

Leeftijd spoor: *<24 uur / 1-3 dagen / <1 week / > 1 week*

Contouren: *duidelijk / onduidelijk / uitgelopen*

Diepte:

Opmerking/aantal wolven:

Spoor gevolgd over lengte van (m):: waarvan (m) in gesnoerde draf

Afdruk*	Voor	Voor	Voor	Achter	Achter	Achter	Dubbel	Dubbel	Dubbel
Lengte									
Breedte									
Gang									

* Lengte poot zonder nagel (cm);

Enkel/ dubbelprinten; Gang: **S**:stap/ **GS**:gesnoerd spoor/ **DD**:dwarsdraf/ **G**:galop

Paslengte (gesnoerd spoor) (cm)					

6. Protocol specifiek - keutelvondst

Let op! Het protocol keutelvondst bestaat uit verschillende deelprotocollen, namelijk:

- Protocol Algemeen – *Canis lupus lupus*
- Protocol specifiek – keutelvondst (zie hieronder)
- Protocol DNA monster (zie bijlage 2)

Vul deze dus allemaal in!

NDFV Volgnummer:

Verricht door/Waarnemer:

Waarnemingsdatum:

Tijd:

Coördinaten:

Ouderdom keutel:

<24 uur/ 1-3 dagen/ <1 week/ >1 week

Lengte:

Doorsnede:

Geur:

Samenstelling macroscopisch:

Haren/ Botmateriaal/Tanden/Hoeven

7. Protocol specifiek - actief speuren

Let op! Het protocol actief speuren bestaat uit verschillende deelprotocollen, namelijk:

- Protocol Algemeen – *Canis lupus lupus*
- Protocol specifiek – actief sporen (zie hieronder)
- Protocol DNA monster (zie bijlage 2)
- Eventuele andere protocollen die van toepassing zijn (bijv. protocol wolfspoor; wolfsprooi; zichtwaarnemingen; keutelvondst; etc.).

Vul deze dus allemaal in!

NDFD Volgnummer:

Verricht door/Waarnemer:

Waarnemingsdatum:

Tijd:

Coördinaten:

Aantal dieren:

Individu/ Paar/ Roedel

Spoor gevolgd over lengte van (m):

Maximaal aantal (sub)adulte dieren:

Aantal jongen:

Sporen:

*keutel / urine / oestrusbloed / haren / prooi / zichtwaarneming
/ huilen / anders: ... (ander protocol invullen)*

Locatie sporen:

van X

Y

(Naar X

Y)

8. Protocol specifiek – gewonde/gevangen wolf

Let op! Het protocol gevangen wolf bestaat uit verschillende deelprotocollen, namelijk:

- Protocol Algemeen – *Canis lupus lupus*
- Protocol specifiek – gevangen wolf (zie hieronder)
- Protocol DNA monster (zie bijlage 2) voor:
 - o *DNA monster bloed*
- *Protocol monster -20°C (zie bijlage 2) voor:*
 - Isotopenonderzoek (herkomstgebied)
 - o Mest:
 - o Urine:
 - o Bloed:
- Protocol Zender

Vul deze dus allemaal in!

NDFD Volgnummer:

Verricht door/Waarnemer:

Waarnemingsdatum:

Tijd:

Coördinaten:

Geautoriseerd dierenarts:

Dier gevangen door (onthefing NB-wet; CITES):

Foto's geheel dier, kop, poten, externe wonden:

Dier getransporteerd/behandeld door (bevoegdheid):

Gesedeerd:

Ogen beschermd:

Wolf gerevitaliseerd:

9. Protocol specifiek - dode wolf

Let op! Het protocol dode wolf bestaat uit verschillende deelprotocollen, namelijk:

- Protocol Algemeen – *Canis lupus lupus*
- Protocol specifiek – dode wolf (zie hieronder)
- **Samenvatting Sectie bij DWHC (bijlage 2)**
- **Monsterlijst (bijlage 2)**
- Maak foto's van wolf en vindplaats (inclusief landschapsfoto)

Vul deze dus allemaal in!

NDFD Volgnummer:

Verricht door/Waarnemer:

Waarnemingsdatum:

Tijd:

Coördinaten:

Necrofiele entomofauna:

*blauwe vlieg/ maden/ doodgravers/
anders:*

Technische recherche/ NFI:

Dier getransporteerd door:

Diagnose & Doodsoorzaak:

Aanrijding/ schotwond/ strik/ anders:

Bijlage 2

Overige meegeleverde informatie (protocollen)

Index Overige meegeleverde informatie protocollen:

1. Beeld/geluidopnamen
2. Zender
3. Monster(s)
4. Sectie

1. Overig - Beeld/geluidopnamen

NDFF Volgnummer:

Verricht door/Waarnemer:

Waarnemingsdatum:

Tijd:

Coördinaten:

Type opname: Foto/ Film/ Geluid

Foto's/ filmopname(n): *Nee/ van (vind)plaats/ van wolf/ van spoor* / van anders:*

** met referentie (€ munt o.i.d.)*

Tyoe opgenomen geluid(en):

Opname gemaakt door:

2. Overig - Zender

NDFF Volgnummer:

Verricht door/Waarnemer:

Waarnemingsdatum:

Tijd:

Coördinaten:

Type:

Frequentie:

Zender kenmerk/nummer:

Zender functionerend:

3. Overig - Monster(s)

NDFF Volgnummer:

Verricht door/Waarnemer:

Waarnemingsdatum:

Tijd:

Coördinaten:

Type monster:

Betreft het -80°C of -20°C of anders (indien bekend):

Monster doorgestuurd naar:

Uitslag DNA-analyse (indien van toepassing):

- Microsatelliet (diersoort)
- Mitochondriaal (ID) (indien wolf):

Samenstelling microscopisch (alleen voor protocol keutelvondst):

4. Sectie (/ Samenvatting sectie (bij DWHC))

NDFF Volgnummer:

Verricht door/Waarnemer:

Waarnemingsdatum:

Tijd:

Coördinaten:

Lichaamskenmerken

Geslacht:

Leeftijd geschat:

Lengte (cm)

Kop-staart zonder pluim:

Gewicht:

Staart zonder pluim:

Achterpoot:

Borstomvang:

Halsomtrek:

Oor:

Afstand Canini (spits-spits cm):

Boven:

Onder:

Uiterlijk vacht (kleur en vorm):

Staart:

Schoudervlek:

Oren:

Poten

Wolfsklauwen achterpoten:

Bijzondere kenmerken:

Ectoparasieten:

Conditie:

Voortplantingsstatus:

*Let op! Zie ook volgende pagina beginnend met
Monsterlijst (Samenvatting sectie (bij DWHC))*

Monsterlijst (Samenvatting sectie (bij DWHC))

Let op! Zorg dat voor elk monster duidelijk staat aangegeven:

- Wat het voor type monster is: DNA/ Bloed/ etc.
- Aan wie het monster is doorgestuurd: DWHC/ WEnR/ CVI/ RIVM/ Naturalis/ Anders:
- Of het een -80°C of -20°C betreft of anders:
- De eventuele (DNA-)uitslag indien bekend.

Zie ook Protocol "3. Overig – monster(s)" hierboven.

NDFF Volgnummer:

Verricht door/Waarnemer:

Waarnemingsdatum:

Tijd:

- Monsters WEnR
DNA monster:
Monsters -20 °C
Lever:
Nier:
Vet:
Isotopenonderzoek (herkomstgebied):
- *DWHC*
Alle organen in Formaline 4%; histologisch onderzoek
Optioneel Glutaaraldehyde: Elektronenmicroscopie

Monsters - 80°C (Flat bottom tube)

Long
Hart
Lever
Milt
Nier
Maag
Darm
Hersenen
Uterus (if)
Gonade
Beenmerg
Feces
Lesions/abcessen

Monsters -20°C

Darm
Epiphyse bot
onderkaak
(tubes)
Urine
Bloed

Let op! Zie ook volgende pagina beginnend met CVI.

- *CVI*
 2x Anale swabs ;
 Faeces ;
 2x Lever ;
 Ln long ;
 Milt ;
 Maaginhoud ;
 Dunne darm -20°C en -80°C:
 (spoel)wormen op alc. 70%
 Onderkaak
 Botje van de poot epifyse

 anitibioticum resistentie
 Hepatitis
 Hepatitis, TBC
 TBC
 TBC
 Intoxicatie

- *RIVM*
 Monsters -80°C
 Dunne darm ; afgebonden ;
 Coloninhoud
 (spoel)wormen op ethanol 70%
 Spierweefsel voorpoot (>20 g) -20C;

 Echinococcus multilocularis

 Trichinella

- *Naturalis*
 Restanten huid en skelet

- *Monsters -20°C*
 Isotopenonderzoek (herkomstgebied)
 Mest:
 Urine:
 Bloed: